

НАРОД

Народ излази свакога дана по подне.
Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.

15. ЈУЛИ

Четири су године прошле, четири године напора, пожртвовања, борбе и жртава. Четири је године, од којих су се сукобили право и насиље.

У одбрану права од насиља, у одбрану Србије од Аустрије, устао је и онај део човечанства, у чијој души, ако се хоће — и у чијим људинама, правда и право имају своје место и руководе дела њихова. Нека нам то послужи као знак, колика је неправда учињена нама и у коликој је опасности право, кад имамо уз нас толико браниоца Србије и наше ствари, која је постала услов за васпостављање историске правде у свету.

Стари, крвни и лукави, непријатељ била нам је Аустрија од увек. Али онда, када смо немоћно животарили, она нас је остављала на миру, не налазећи потребе да нам се испољи као непријатељ већ и због саме слабости наше.

Али, кад год се у нашем националном и државном животу појавио знак здравог и снажнијег покрета, ми смо међ првима, који су нам чинили сметње, имали Аустрију. Наша новија историја обилује документима тога, »брижњог старања«, почевши од устанка Карађорђевог па да последњих дана.

По свршетку балканских ратова 1913, Србија је била у напону своје снаге економске,

политичке и националне. Економски сређена, политички организована на здравим демократским начелима, — у националном смислу Србија је постала Пјемонт целог Словенског Југа. И то не путем шовинистичке агитације, већ спонтано, по својој појави и својим изразу.

Одмах ту, у суседству чамило је под Аустријом осам милиона становника, који су за Србију знали, о њој мислили, њеним се успесима радовали и своје тајне наде за њу везивали.

То је била опасност, коју је требало отклонити, а Србија држава, коју је требало уништити.

Аустрија је скупо платила те своје намере. Цер, Рудник и Авдла остаће вечни сведоци аустријског пораза.

Требало је сакупити, по том, три војске и Макензенове армије потпомоћи подлошћу Бугара, да би Србија била савладана.

Али оно што је Аустрија хтела, она није могла учинити. Док је у борбама од Београда до Албаније имала пред собом војску Краљевине Србије, она сада има одабрану војску Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Великом крвавом реком, чији је извор 15 јули 1914, Србија је ушла у океан светске историје, на чијим се бурним таласима сада вије њена, једина сло-

бодна, словенска за-става.

Велики дани победе, којима идемо на сусрет, донеће нама и нашој обожавамој Србији слободу, а Право, искупљено крвљу нашом и наших великих Савезника, вечно ће светлети над гробовима палих хероја...

ГЛАД И СВИРЕПОСТ

Цирих. — Из Беча: Социјалистички посланици ће поднети парламенту хитну интерпелацију о догађајима у Пльњу 8 јуна. За време док се пред једном пекарницом товарио хлеб на кола, сакупила се једна група жена и деце и почеше викати: »И ми хоћемо хлеба! Гладни смо! Једна војнички патрола интервенирала је по својој иницијативи и поручник командант исте, без претходне опомене, наредио је, да патрола пуца. Било је убијено петоро деце, а 4 радника и 2 раднице, који су случајно онуда прошли, тешико су рањени. Један радник мало затим је подлегао ранама. Посланик Пик је протествовао код намењеног саветника у Пльњу, од кога је добио одговор, да поручник није имао никаквих наређења, али да је ипак правилно наступио.

До сада свака вест о овом догађају били је забрављена.

КРАЂЕ У БУГАРСКОЈ

Женева. — Променом у бугарском министарству откриле су се многе крађе које су извршили чиновници Радосављеве владе.

Радев је оптужен пред судом за утају 120.000 килограма шећера; на-

сталник софијског округа смењен је. Начелници округа у Бургасу, Плевни и Једрену изведени су пред суд због крађе и утаје, које су вршили као председници комисија за реквизицију. »Зарја« пише: »Корупција, која је реширила своја крила у унутрашњости земље, треба да се отклони чврстом руком и брзом акцијом, док још има времена.«

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — Лист »Тиденс Тегн« у Кристианији публикује интервју са Терешченком који се сада налази у Норвешкој. Терешченко прича, да је гроф Мирбах 20 маја понудио вођама кадета као и вођама либералних странака, да ће срушити болшевице, ако поменуте странке промене своје држање и постану расположеније према Немачкој. Предлог је био одбијен, и четири дана доцније болшевици су ухапсили 70 посланика кадета оптуживши их, да су стварали заверу против владе Совјета.

Циљ Миљуковог пута у Кијев био је, да кадетске посланике, који су пристајали да уђу у владу генерала Скоропацког, наговори да даду оставку. То је и успео.

Према Терешченку циљ Савезника не би смео да буде да започну поврат на руском фронту, већ да потпомогну ускрснуће руског јединства, пошто треба имати на уму да је битни циљ Немаца: распарчавање Русије, да би спречили Русију, да на конгресу мира учествује као национални фактор. Кад би успео триумф немачке политике, Немачка

би осигурала себи слободне руке на Истоку.

»С те тачке гледишта — дошао је Терешченко — ја сам за интервенцију свих Савезника а не самог Јапана и зато сви Руси као и сви они који симпатизују Русији морају потпомогати национални покрет у Сибиру.«

У ЧАСТ САЈДЛЕРА

Цирих. — Накнадно се сазнаје. Кад је Сајдлер, при отварању парламента, ступио у дворању, један чешки социјалиста је повикао: »Ево председника министарског савета по милости ђавола! Напоље с њиме!«

Ове су речи биле сигнал за повик и звиждање. Стотине гласова је понављало: Напоље! Пфу! Напоље! Кад се буре стишала, и кад је председник куће дао Сајдлеру реч поновише се узвици са свих клупа где седе Чеси, Југословени и Пољаци.

ЗА ВЕЧНА ВРЕМЕНА...

Солун. — Један немачки официр, који је заробљен на македонском фронту упутио је писмо једном свом рођаку енглеском официру. У писму га потсећа на старе родбинске везе и на

њихове добре односе пре рата, и нада се, да ће после рата обновили срдачне односе.

Али на ово писмо добио је овај заслужени одговор: »Вас, као члана нације, која је погазила све боље и људске законе као и цивилизације, која породица никада ни у ком случају неће више признати за рођака, упркос тога шта се ви надате обнављању пријатељских односа између нас после рата.

Ва сте, као и други чланови наше проклете расе, примали гостопримство Енглеске у једном циљу, да шпијунирате и да радите на уништењу Енглеске.

Велика је несрећа што нисте платили својим животом нечувене страхоте, које су Немци чинили свуда где су стигли! Разрачунавање је близу и надам се да ће се извршити без милосрђа.

ПОСЛАНИК ТУСАР

Цирих. — На дискусији у првом читању о провизоријуму чешки посланик Тусар између осталог је изјавио: »Рат ће се свршити не само оснивањем чешке државе, већ и победом демократских идеја а поразом милитаризма и деспотизма.«

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париж. — Упркос очигледним напорима Немаца и увођењем у борбену линију огромних резерва, као и понављањем бесних напада, победа савезника увећала се из дана у дан. Не само да смо одбили све нападе и да смо очували наше положаје, већ смо на целом борбеном фронту наступали.

Штампа ово констатује са највећом радошћу, и премећана, да се ова победа повећава не само заузимањем терена већ и стратешком надмоћношћу. Сви критичари сматрају да се Лудендорф труди, да заштити одступање својих трупа што сведоче многи знаци.

Листови тврде да ће Немци

ФЕЉТОН

М. М. УСКОКОВИЋ:

ПОЧЕТАК БОМБАРДОВАЊА

— Успомена из Београда —

15. јули новилара и чиновника. Они су сумњали у објаву рата, али су с пажњом коментарирали фамозну депешу из Беча, не одричући јој сваку важност. Разговарали смо тако, читали по неки лист који је још успео да дође из Румуније и Грчке и пили кафе, кад се на једном зачу један удањен пуцањ. Минут два доцније, чу се јасно прахтање пушака.

16. јула Не беше још четири часа, а сунце грану и пуче дан по њивама и пољима, врло светао и свечан, као да је неки празник. С једне стране светлашћу и јача се и става, синајући своје бли-

топовска пуцњава са аустријске стране. Наша артиљерија поче одговарати такође.

Уставио сам се на сред пута и зачуђено гледао, шта се око мене збива. Предео ми је био врло познат. Колико сам пута њим пролазило било у ђачким екскурзијама, било као студент с каквом лепшом пријатељицом, било већ као озбиљан човек, кад би ми требало тишине, веленила, одмора, ваздуха. Боже мој, и сад је све исто као што је тада било: зелена поља, кукурузи диму жудно влажан јутарњи зрак. Ено шеве, диже се из пожњевене пшенице и ђурличе. Вели путеви вијугају уз брдо. Рокса се просула по јаким бојама дивљег цвећа. Небо

стаје зраке. Ништа се није променило у природи, и ако пуца топ за топом... и ако је рат у пуном јеку.

Па и ми људи нисмо се променили. Ено једне жене како музе у свом дворашту краву, фурунија пече хлеб као свако јутро, кафеџија служи кафама госте који су поседали пред кафаном. У логору војници се пресвлаче, примају оружје, пријављују коње и кола. Исто тако иде све обично и природно, да топовски пуцњи нагледају просто смешни. Никакав дубљи утисак не чини ни чегртање митраљеви. У осталом, ми смо се на њих навикли. Толико смо их слушали са Калимегдана, кад год загусте између нас и Аустрије. Тек, пуцањ бомбе имповоао је човеку.

Сиђох у варош. И ту је сад ишло све у реду и мир-

но. Војна станица отпривала је енергично своје полове. На свачијем лицу беше написано дубоко уверење: док је нас, неће Шваба у Београд!

Код »Лондона« сретох четири девојке. Носе носила између себ е. — Познадох једну између њих, једну озбиљну госпођицу коју је радила на писањој машини у министарству, у коме сам и ја радио. Понудих се да је заменим, али ме она несело одби и рече ми, да има три рањеника. Овеј је лако рањен, тако исто и други, а трећи је тешко, и боји се да неће остати у животу.

Упитах је куда га носе. — У Амбуланту. Ту смо привремено наместили неколико кревета.

Подигнем очи у правцу Општинске Амбуланте, која је ту близу, и видех ге-

лику француску тробојку на њеним вратима.

Ова истинска милосрдна сестра, без црвеног крста око руке, исприча ми и прве новости, које су кружиле по граду, и које су се доцније више мање потврдиле.

Четири монитора покушали су да пристану уз саму нашу обалу. Али су их комите и остала војска јуначки дочекали.

Наше батерије су потопиле један од њих, а остала три знатно су оштетиле, и приморале их да се повуку. Убијен је њихов главни крманош.

Од »Лондона« бацах поглед на железнички мост. Онај бели вид који је стајао на самој нашој обали, није постојао, а половина гвоздене конструкције висила је тужно у правцу воде.

Одатле се пожурих да ви-

...могати да баце у ваздух депоје животних намирница и муниције.

Према «Ом Либре» целокупан број немачких губитака од почетка офанзиве 8. марта је 1.000.000.

Париз (званично). — Између Урка и Марне америчке групе продужују да притискују Немце.

Париз. — (званично) На десној обали Марне француске трупе помакле су своју линију северно од Порта-Бенсон.

На фронту у Шампањи Французи су извели једну локалну операцију у пределу јужно од Мон-сан-Ном.

Заробљено је 200 заробљеника, од којих 7 официра.

ЧЕШКЕ ЛЕГИЈЕ

Цирих. — У аустријском парламенту чешки национални социјалисти Стрибрни брањо је чешке легије, које се боре против централних сила и позвао је Рајхсрат, да се духом пренесе у срце оних војника и да схвати њихове осећаје.

У РУМУНИЈИ

Цирих. — Румунска скупштина према условима о миру наметнутим од централних сила, усвојила је владин предлог са 115 гласова против 2 да се Брађану стави под оптужбу.

Председник Маргилман је одговорио да је Таке Јонеску познат по својим делима шта раде моји код куће.

Писац чланка каже, да се маршал сасвим незаконито служио немачким резервама да би предузео офанзиву, која је уништила све што се до сада постигло.

ЛОНДОН-ПАРИЗ-КАП

Поред пројекта подморског тунела, који ће везивати Лондон и Париз, преко Ла-Манша, Француској влади поднет је други пројект о подморском тунелу, који ће везивати Шпанију с Африком испод Гиблартара.

претераностима. «Он је да нас у иностранству — до-дао је Маргилман — он је аријатан човек и нема начин да му се спречи да шкоди држави.

Земља која са одушевљењем усваја предлог, да се Брађану стави под оптужбу најјаснији је одговор на питерпелацију. Што се тиче краља нико нема права да говори у име круне.

— Да је предлог о оптужби Брађана био примљен у Румунији са одушевљењем, изгледа да није сасвим тачно када чак и «Франкфуртер Цајтунг» доноси ове вести из Румуније: «Опажа се јаки отпор против предлога о стављању Брађана под оптужбу.»

Али и друге ствари то показују. Услед одлуке скупштине противу Брађана, бивши министри Ферекеле, Парумбару, Дука и Мареску као и конзервативца Кантакузен и Грескану упутили су једно огорчено писмо председнику скупштине истичући као страшну чињеницу, што се румунски министри оптужују по налогу странца, и изјавише, да су сарађивали у кабинету Брађана и да се осећају за то поносним, као што ће им и служити на част да у знак солидарности буду седели са Брађаном на оптужничкој клупи.

ПРОТИВ ЛУДЕНДОРФА

Цирих. — «Минхенер Најесте Нахрихтенс» публикује један жесток чланак против Лудендорфа, чије последње подхвате сматрају као детињасте.

Писац чланка каже, да се маршал сасвим незаконито служио немачким резервама да би предузео офанзиву, која је уништила све што се до сада постигло.

ЛОНДОН-ПАРИЗ-КАП

Поред пројекта подморског тунела, који ће везивати Лондон и Париз, преко Ла-Манша, Француској влади поднет је други пројект о подморском тунелу, који ће везивати Шпанију с Африком испод Гиблартара.

18 дана, а сувоземни пројектовани железнички пут трајаће 8 дана. Пут Париз—Дакар, који је трајао 7 дана морем, прелазеће се сада за 3 дана.

Дужина пруге Париз—Дакар је 4500 километара, а линије Лондон—Париз—Кап 12.000 километара. Ова друга пруга била би најдужа од свију светских железничких пруга, јер је најдужа пруга до сада била Трансбирска са дужином од 10.000 километара.

— Да је предлог о оптужби Брађана био примљен у Румунији са одушевљењем, изгледа да није сасвим тачно када чак и «Франкфуртер Цајтунг» доноси ове вести из Румуније: «Опажа се јаки отпор против предлога о стављању Брађана под оптужбу.»

Дневне Вести

ПЕНЗИОНИСАНИ
Артиљеријски потпуковник Михаил А. Петровић и судски мајор Милан Н. Антић пензионисани су.

ОТПУШТЕН

Војни цесар II класе Александар М. Радосављевић отпуштен је из државне службе.

НАСТАВНИЦИМА

Моле се сви средњо-школски наставници, да дођу на конференцију, која ће се одржати у понедеоник 16

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

Француски коминине
23 сата. — Под безпрекидним притиском француских и савезничких трупа, који траје већ више дана, немачке трупе повукле су се дуж целог фронта северно од Марне.

Француске трупе голећи узастопце немачке заштитнице дошле су до линије Бријер—Вилнев-сир Фер—Курмон—Паси—Грињи—Кисл—Невил о Лари—Шамизи.

Десна обала Марне је пространо очишћена и француске трупе продужиле су своје напредовање за више од 15 километара северно источно од Шато-Тиери.

У Шампањи број заробљеника, које су Французи имали у пределу јужно од Мон-сан-Ном пре-

јула т.г. у 6 часова по подне у згради Српске Гимназије (улица Дојранска бр. 32.) Конференција се сазива ради важних саопштења.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошлих 24 сата непријатељ је изабацио на варош и на периферију 30 граната. Погинула је једна жена. Оштећена кућа.

ИЗ КОНСУЛАТА

Позивају се сви српски поданици који су од консулата тражили грчке карте идентитета, а исте до сада нису подигли, да их подигну до 31. ов. месеца подигну, у прогивном карте ће се послати одашњем избегличком логору ради поделе интересованима.

ФЕЛТОН

Да би дали читаоцима једно сећање на Београд из јулских дана 1914, доносимо данас у фелтону «Почетак Бомбардовања» од пок. М. М. Ускоковића.

ГРЧКА ОПЕРА

Вечерас «Ballo in masche» Почетак у 9 и по сати.

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

Драгољуб Б. Милаковић извештава суд општине алкеандрачке (жула), да су живи и здрави: Светозил Велички, Драги Велички, Настас Јакшић, Милан Пав. Стајковић, Милутин Бекчић, Жарко Бекрић, Радисав Милаковић, Милош Петровић, Световид Буковић, Витомир Милићевић, Живадин Тоћић, Живојир Савић, Мила Милаковић, Драгић Николић Драгић, добија, Обрен Петровић, Рајко Максим, Велимир Бекчић, Браћа Цамгићи, Јован, Шустер, Сава Милић, Ренко Лаћенац, Јован Луковић, Тахомир Милић, Властимир Јојић, Десимир Угричић, Мила Вуклиновић, и Драгослав Родојковић.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

лази 300, од којих 7 официра.

Италијански коминине
Ноћу између 12 и 13 јула непријатељска су одељења покушала локалне нападе на више тачака брдовитог фронта.

У Валарса једна јака непријатељска јуришна патрола после жестоке артиљеријске припреме успела, да продре у наш ров на брду Корно, али је била одмах одбачена.

На брду Каберлаба (Азиаго) енглеске су патроле спречиле непријатеља, да се приближи, и натерале га, да се повуче.

На Азолоне смо ставили под баражау ватру и с бока напали нападаче и натералих у бегство. Оставили су заробљеника у нашим рукама.

На Стелвио, у једном сукобу извидница, непријатељ, и ако надмоћнији бројем, био је принуђен да се повуче.

У Албанији. — На Семени код моста Куци јуче се борба наставила. Непријатељ са добијеним појачањима напао је у више махова у циљу, да нас потисне од реке, али је увек био одбијен, претрпевши веома велике губитке. Задобили смо око 100 заробљеника и неколико митрајева. Један непријатељев покушај, да пређе Семени код Пагодине, пронао је.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — Поручничком мрежом, Немци Фокс однео је три нове победе у ваздуху. Тако је до сада оборио 59 немачких аероплана.

Цирих. — Немачка је довршила позивкласе 1920. Млади рекрути ће кроз 6 недеља отпутовати на фронт.

Токио. — Савезници су северно од Николска на Усури (северно од Владивостока) растерали 9000 аустровемада и 2000 црвених гарде-ста и селјака и заузели су Сааси.

Задобили су 2000 заробљеника. «Шта Париз» истиче, да је ова операција независна од оних предвиђених у плану Сједињених Држава који је усвојио.

Јапан. Горе поменуће трупе састоје се из елемената јапанских и француско-енглеских.

Париз. — Број заробљеника задобијених од 7 јула на овамо износи тридесет хиљада.

Париз. — Американци су у Бреси открили амбасман великог топа, који је вероватно бомбардовао Париз.

Штокхолм. — «Афтен-бладет» је примно од градског физикуса, да се шест морнара са пароброда «Ангермоиланд», који је стигао из Петрограда, разболело од азиатске колере.

Париз. — Поручник Делкасе, син бившег министра спољних послова, као интерниран у Интерлакену, умро је од шпанске болести.

Париз. — Листови са највећим одушевљењем објављују заузеће Улице Ле Шато. Они овај догађај сматрају као доказ очевидне немощи Немца, да у садашњим околностима даду отпора нашем спором али сигурном надирању. Листови истичу страшну ситуацију, у коју западош непријатељске трупе, у делу од 20 до 30 километара широком, који простор наша артиљерија бије стрип стране. Пошто се више не могу служити жељез-

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИНЕ
Непријатељска артиљерија била је врло активна за време дана, на северном делу енглеског фронта.

На осталим деловима нашег важног.
13-огва врло кратко време преко дана, када је било могуће летети, оборили су наши авијатичари 3 немачка апарата и уаптали је два балон. Два наша апарата нису се вратила. Један од наших апарата који смо јавили да се је вратио, нађен је.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз. — Поручничком мрежом, Немци борећи се са највећим тешкоћама крећу се друмовима које безпрекидно бије наша тешка артиљерија и бомбе са аероплана. Резултат свега тога: велики губитци, застој, закривање друмова, напуштање огромне муниције и т. д.

Париз. — «Либерте» каже, да смо заузећем Реја и напредовањем северно од Порта-Бенсон добили нови одељак жељезничке пруге, коју ћемо брзо имати на потпуном расположењу. С друге стране крајеви «Цепак» све се више сукују.

Париз. — Поенгаре је јуче у јутро отишао у штаб генерала Имбера и предао генералу орден легије чести. Такође је поделио одличја разним официрама.

Штокхолм. — Трупе Споразуме стално напредују дуж жељезничке пруге у Мурманвији.

СРПСКИ ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

14 јула обострана артиљеријска акција променљиве јачине. Ватронско растерали једно непријатељско одељење у с. Тушину.

МАЛИ ОГЛАСИ

Месу се добити у свима књижарама следеће књиге: «La Perle de l'Égée» «Salonique pendant la guerre mondiale» «L'Orient qui meurt» од Леона Абастадо.

Српска књижара М. Растивојевића код Беле Куле.

Препоручује разне српске књиге и романе, разне учебнике за изучавање страних језика, календаре, дописне карте са најновијим српским сликама, разни канцеларијски материјал и војничке дописне карте.

Српско Грл. Друштво.

Улица Александра Беличког број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове важне установе за све своје послове. Врши на својој благијаш размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

«Народ» приима огласе по умереној цени.